

Nr 335.

Av herrar **Osvald** och **Näsgård**, *angående utredning om vissa åtgärder för en förbättrad skogsvård.*

Den andra riksskogstaxeringen har givit belägg för att tillståndet i våra skogar ur produktionssynpunkt uppvisar allvarliga brister av sådan natur, att de varsla om en kommande kris för svenskt skogsbruk. Läget är så mycket betänkligare, som man kunnat konstatera en försämring av tillståndet i norrlandsskogarna under tiden mellan de båda riksskogstaxeringarna. Sålunda äro förråden i Norrland fortfarande i sjunkande från redan tidigare blygsamma värden utom i vad gäller Gävleborgs län. Enligt gjorda beräkningar växa kalmarkerna årligen med ett par tiotusental hektar. För södra och mellersta Sverige kunna vissa förbättringar skönjas sedan första riksskogstaxeringen, men tillståndet är ej heller där tillfredsställande.

Trots de icke ringa kapitaltillskott, som skogarna årligen få från staten, har alltså en tillfredsställande bas för vår skogsproduktion icke kunnat erhållas. Detta torde enligt vår mening till väsentlig del ha sin orsak i dels att penningtillskotten trots allt varit för små för att åvägabrinda ett uthålligt, producerande skogsbruk, dels ock att vid skogarnas skötsel och förvaltning exploateringsynpunkter allt fortfarande fått göra sig gällande.

Skogsskötselns stora betydelse för vår skogsproduktion har just nu ytterligare belysts genom den undersökning över vissa produktionsförluster, som framlagts av professorerna vid skogshögskolan Lindquist och Petrini. Dessa ha med stöd bl. a. av den andra riksskogstaxeringens material sökt storleksordningen av de massaproduktionsförluster, som bero på att gallringarna icke skötas i överensstämmelse med skogsvårdens krav.

Med utgångspunkt från riksskogstaxeringsmaterialet har man funnit, att eftersläpningen i fråga om gallringarna är så betydande, att gallringarna skogsvårdsmässigt sett borde inläggas dubbelt så ofta som för närvarande sker. Man har kunnat med stöd av professor Petterssons undersökningar och skogsforskningsinstitutets försöksytor fastlägga, att betydande möjligheter till produktion icke tillvaratagas till följd av för långa intervaller mellan gallringsingreppen. Gallringsintervallen är sålunda f. n. i Västerbottens län 26 år, i Jämtlands län 27 år, i Gävleborgs län 17 och i Småland 10 år. Lindquist och Petrini ha nu beräknat, att vi vid en intensifiering av gallringarna över hela landet ha att förvänta produktionsvinster av storleksordningen 5 000 000 kubikmeter årligen med ett värde av omkring 70 000 000 kronor. Dessa vinster skulle visserligen ej

i sin helhet vara tillgängliga förrän efter viss tid från det att den intensivare skötseln satts in. De beräknas föreligga efter en tid = $\frac{1}{3}$ av omloppstiden, d. v. s. 30 till 60 år allt efter bonitet och breddgrad. Detta senare gäller givetvis endast sådana skogsmarker, där en intensiv skogsvård omedelbart skulle kunna realiseraras.

Om dylika vinster kunna uppstå genom ett på så sätt förändrat gallringsprogram, är det angeläget, att detta snarast måtte omsättas i praktiken. De allmänt ekonomiska fördelar, som folkhushållet skulle uppnå vid en ökad råvaruproduktion, få därvid icke underskattas: marginalvinsterna vid ett mera fullständigt utnyttjande av skogsindustriernas kapacitet, möjligheterna för ökad eller i varje fall bibehållen export av skogens produkter, ökade inkomstillfällen för skogsarbetare och småbrukare etc.

Man frågar sig då, huru denna intensifiering skall kunna genomföras. Lindquist har tidigare påtalat, huru bristerna i våra skogars skötsel i väsentlig grad torde sammanhånga med brister i såväl skogsvårdsstyrelsernas som privata och statliga skogsförvaltningars och bevakningars personaluppsättning. Han har därvid hänvisat till att man på många håll bibehållit förvaltningsorganisationerna orubbade från tidigare extensiva exploaterande skogsbruk utan att taga nödig hänsyn till att ett producerande skogsbruk kräver en talrikare förvaltningspersonal. Liknande synpunkter framhålla Petrini och Lindquist i sin senaste utredning. Helt naturligt inverkar på en del håll bristen på skoglig arbetskraft på eftersläpningen i gallringarna. Men undersökningar över arbetskraftsbalansen på det skogliga området få oss att se ganska ljust på skogens arbetskraftsproblem som helhet betraktat.

Ett färskt uttalande om en förvaltares arbetsbörda kan anföras från exkursionsledaren vid Norrlands skogsvårdsförbunds exkursion 1949, skogschefen R. Ålund: »Vi som egentligen skulle vara skogsvårdsmän få inte vara i skogen så som vi behöva. Arbetet vid skrivbord och telefon binder oss inne, och det har hänt, fast icke här, att förmän icke känna igen sin skogschef. Vi räcka icke till det önskade arbetet.» Exempler kunna mångfaldigas.

Detta, bristen på förvaltande och bevakande personal i våra skogar, såväl när det gäller bondskogar som statsskogar och de stora enskilda skogsdomänerna, är enligt vår mening en huvudorsak till att vår nuvarande virkesituationen nu är så kritisk. Positiva, omedelbara åtgärder i denna sak skulle på kort sikt ge oss möjligheter till ökade virkesskördar. Därvid skulle en utökad förvaltningspersonal möjliggöra icke endast gallringars bedrivande i tillfredsställande omfattning utan även genomförandet av det stora reproduktionsprogram, som under senare år framlagts. Det torde icke kunna bestridas, att svenskt skogsbruk av i dag arbetar under så extensiva organisationsformer och med sådant underskott på utbildad personal att våra skogsindustriers framtida råvaruförsörjning därigenom äventyras. En allsidig ut-

redning i syfte att avhjälpa bristerna synes därför vara en högst angelägen uppgift.

Med stöd av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig utredning om möjligheterna att genom intensivare gallringar och en allmänt förbättrad skogsvård avhjälpa här påtalade brister och framlägga därav föranledda förslag.

Stockholm den 26 januari 1950.

Hugo Osvald.

Bernhard Näsgård.
